

Tlačová správa

VÝSTAVA

HISTÓRIA ZHMOTNENÁ V KOVE**Skvosty z liatiny zo zbierok RÁKÓCZIHO MÚZEA Maďarského národného múzea**

Usporiadatelia: **Rákócziho múzeum Maďarského národného múzea (MNM) a Slovenské technické múzeum - NKP Solivar v Prešove**

Trvanie výstavy: 9.9.2016 – 6.11.2016

Vernisáž: 8. september 2016 o 15 hod.

Miesto konania: **NKP SOLIVAR V PREŠOVE expozícia SKLAD SOLI, Nám. osloboditeľov č.4 Prešov**

Slovenské technické múzeum - NKP Solivar Prešov a Rákócziho múzeum Maďarského národného múzea (MNM) pripravujú výstavu **HISTÓRIA ZHMOTNENÁ V KOVE**. Ide o výstavu zbierky unikátnych liatinových artefaktov od Lászlóa Korompayho. Pôvodným majiteľom súboru týchto diel je József Sándor zo Sárospataku, ktorý ich v roku 2014 venoval Rákócziho múzeu MNM.

Najhodnotnejšiu časť vystavených zbierkových predmetov predstavujú majstrovské kusy z obdobia počiatkov európskeho umeleckého zlievarenstva a to najmä z poľského mesta Glivice, Berlínskych zlievarní a rakúskeho Mariazellu. Mukačevskú kolekciu, pozostávajúcu z 50 kusov umeleckej liatiny môžeme z hľadiska produktov domácich zlievarní považovať za najcennejšiu.

Busty, malé plastiky s vyobrazením pohybov ľudských a zvieracích momentov, sochy, umelecky tvarované vázy, popolníky, dózy, ťažidlá, nástenné obrazy, ozdobné taniere so žánrovými a historickými výjavmi, zdobiace interiéry obytných priestorov mešťanov, náročne vypracované predmety každodenného užívania predstavujú najväčšiu časť kolekcie. Sakrálne predmety reprezentujú reliéfy, stolné kríže a drobné zvončeky. Niektoré predmety približujú banícke a hutnícke remeslo. Väčšina vystavených predmetov pochádza zo zlievarní Uhorska 19. storočia.

Korompayho zbierka

Vysoká umelecká úroveň odlievania železa na začiatku 19. storočia bola dosiahnutá zásluhou pruských panovníkov, ktorí boli iniciátormi rozvoja zlievarenstva, v dobe, keď v dôsledku napoleonských vojen, došlo k rozsiahlemu úbytku farebných kovov. Produkty týchto zlievarní, majstrovsky prevedené liatinové ozdobné predmety, malé plastiky a šperky začali konkurovať dielam, vyhotoveným z bronzu, či striebra. Prvé súkromné a erárne železiarne vznikajú na dnešnom území Slovenska v Hronci, Tisovci, Hnúšti, ďalej v Rešici (Resita Rumunsko), v Ómassa pri Diósgyőri (Maďarsko), v Mukačeve-Šelestovo, v Turjanských Remetách (Zakarpatská Ukrajina). V prvej polovici 19. storočia vzniká ďalších 20 zlievarní, z ktorých boli najvýznamnejšie na dnešnom území Slovenska: Drnava (1835), Chyžnianska Voda (1846), Krupina (1848), Újmassa (Maďarsko 1813), zlievarne na území dnešného Rumunska: Ruskica (Rumunsko 1828), Nadrag (1846), Anina (1858).

Podľa poslednej vôle „Železného muža“ Lászlóa Korompayho bolo, aby sa jeho zbierka liatinových predmetov zachovala v celku, v zbierkach múzea, kde by prostredníctvom výstav poskytovala návštevníkom umelecký zážitok a radosť, posilňujúc úctu voči umelecko - priemyselným pamiatkam minulosti.

Záštitu nad výstavou prevzal generálny konzul Maďarska pán Adam Széstay. Na vernisáži výstavy sa zúčastní zástupca generálneho riaditeľa Maďarského národného múzea Dr. Gábor Tomka.